

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Osztályozás

Tárgy

614

Hely

Idő

"1923"

Személy

Szerző:

Cím: *Megvizsgálják Budapest levegőjét*

Forrás:

Az Est

Br

1923. 3. 30.

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Ol)

Közp. nyomt. XX. cs. 23. sz.

Megvizsgálják Budapest levegőjét

A tisztí főorvos javaslatai a főváros portalanítására
A közegészségügynek vízre van szüksége

— Az Est tudóstíjától —

A por ellen elsősorban azért kell harcot indítani, hogy a főváros közegészségügyét megvédjük. Ha a nyáron forba fogunk fulladni, akkor a járványok ellen sem védekezhetünk és a betegségek egész sorozatai fogják megtámadni a polgárság sorait.

Éppen ezért felkerestük dr. Végh János tisztifőorvost, aki erről a nagyfajosságú kérdéstről a következőket mondotta *Az Est* munkatársának:

— Ezt a problémát valóban nagyon helyes állandóan napirenden tartani, mert a levegő az emberi szervezetnek a legfontosabb. Még táplálék nélkül el tudunk vergődni egy-két napig, de ha nincs levegőnk, azonnal elpusztulunk. A magam részéről már a félelmi jelentések kapcsán felhívtam a poros levegőre a figyelmet, a magam hatáskörén belül mindent meg akarok tenni, hogy a mostani állapotokon segítsék.

Megkezdtek a levegő vizsgálatát

— Megkezdtem a levegő vizsgálatát. Most kaptam az első hevenyészett kimutatást, ősi helyen vizsgáltuk meg a levegőt, a legtöbb baktériumot az Üllői út közepe táján mutatták ki a műszerek, itt 180 baktériumot találtunk, azután a Rákóczi út következett 180 számmal, a Nyugati 70-nel, a Nemzeti Színház előtt 60-at mutattak a műszerek, legtisztább volt a levegő a Népligetben, ahol mindössze tízet tudunk konstatálni. Ezek az adatok még nem pontosak, mert nem megfelelő és alkalmas időben történtek a vizsgálatok. Ezenkívül a vizsgálatok rendszeresek lesznek, még pedig reggel és este hat órákor. Ha egy hétiig figyeljük a levegőt, teljesen pontos adatok fognak rendelkezésünkre állni.

— Nagyon jól tudom, hogy az általános kívánságokon kívül főleg a gyakorlatilag keresztülvihető tanácsokra van szükség és éppen ezért erre fektetem a főszólamot. A főváros levegőjét nagymértékben szennyezik a város felső részén elhelyezett gyárak és ipartelepök, valamint a vízhiány miatt az utcákon felgyülemlett por. Nem szabad elfelejteni azt sem, hogy az irodák és a lakásokban elhelyezett szőnyegek porolása alkalmával rengeteg fertőző anyag jut a levegőbe. Az általános kívánság az, hogy a gyárakat a város alsó részébe helyezték át és annyi víz

álljon rendelkezésre, hogy az utcákat és a tereket portalanítani lehessen. Át-terve a gyakorlati megoldásra,

köztudomású, hogy a szőnyegek porolása rendszeren a házak szűk udvarában történik, a por részint a levegőbe száll, részint pedig a lakásokba rakódik vissza.

Ebben az irányban most végeztem megfigyeléseket. Harminc helyen elhelyezett szőnyegeteket porszívógépekkel kiszívattam és megvizsgáltam. Minden szőnyeg tele van rengeteg bacillussal, igazán vétek, hogy ezek a bacilluszok a levegőbe kerüljenek. Nem tartom megengedhetőnek, hogy a szőnyegek porolásával a főváros levegőjét bárki beszennyezze. A törvényhatóságnak kell kimondania, hogy

a szőnyegetek a város belső területén csak porszívógépekkel szabad portalanítani, aki pedig ezt nem tudja megcsinálni, az köteles legyen a porolást a város külső területén, a város által erre kijelölt tágas térségen elvégezni.

Nem vagyok ellene annak sem, hogy esetleg maga a főváros létesítsen ilyen portalanító intézetet, amely ne legyen nyereszkedésre alakult vállalat, hanem tisztára az üzemeltetéseikért portalanítsa a szőnyegetek.

— Nem mondom újságot azzal, hogy körülbelül három év óta nagy vízhiánnyal küzdünk. Azt nem tudom megmondani, de nem is tartozik az én hatáskörömbe, hogy hogyan kerítsünk vizet, nekem azonban a közegészségügy fenntartása érdekében szükségem van vízre.

Víz nélkül nincsen közegészségügyi intézkedés. Itt az utolsó órája, hogy

a vizsgálatok kérdése végre közmegajugvásra megoldassék.

Ha nem tudnak nekem szűrt vizet adni az utcák öntözésére és a tisztálkodásra, jó a Duna vize is. Próbálják csővekkel pumpálás útján a Duna vizét a város belső része felé vezetni. Tessék öntözni lajtoscocikkal, ha nincs elég lajtoscocsi, venni kell újakat, mert a közegészségügyért semmi kiadás sem sok.

— De van még más megoldás is. A fővárosban rengeteg kút van, amelyet azelőtt részint betömtek, részint pedig a használatát eltiltottuk, mert a víz az egészségre ártalmas. Ezekből a kutakból nyugodtan lehet öntözni. A VIII. kerületben például 300 ilyen kút volt. Ebből 50–60 azonnal használatba vehető.

Már intézkedtem, hogy minden kerületi orvos írja össze, hogy a kerületben hány kút áll rendelkezésre, hogy azonnal használatba lehessen venni.

Minden gyár és ipartelep az üzeméhez szükséges vizet saját kútjából szerezheti be. Ha nincs kút, egy hét alatt furathat magának. Természetesen a gyárak vizellátása mellett a munkások ivóvizéről is kell gondoskodnia a telepnek. Sőt a kormányhoz kellene fordulni, hogy az ipartörvényben mondják ki, hogy a nagyobb gyárak munkások részére kötelesek legyenek zuhanyfürdőt is berendezni.

— Kötelességünk azonban a munkások és a szegények fürdőjéről, valamint mosókonyhájáról gondoskodni.

Úgy lehetne ingyenfürdőköt és mosókonyhákat létesíteni, ha minden kerületben egy-két gyárat fel-szólítanánk, hogy fürdő, mosókonyha és ruhaszáritó-célokra három-négy helyiséget bocsásson a hatóságok rendelkezésére.

Fél lehetne használni a gyáraknak holt gőzeit, a helyiségek felügyeletével és vezetésével rokkant katonáknak és hadiövezveket lehetne megbízni. Nem szabad elfelejtenünk azt sem, hogy a betegségeket a férgek lakások is terjesztik. Férgetlenítő intézet felállítását a hatóság vehetné a kezébe.

— Bármilyen problémát vetünk fel, mindig oda lyukadunk ki, hogy vízre, nagyon sok vízre van szükség a tisztaság fenntartása érdekében. A sétatereket sem szabad elhanyagolni. A kipusztult növényzetet pótolni kell, mert a jól ápolt kert az egész környék levegőjének oxigéntartalmát megjavítja. Budapest valamikor egyike volt a leg-egészségesebb városoknak, ha ezeket az intézkedéseket végrehajtjuk, úgy a régi állapotok állanak helyre.

A vízhiánynak olyan hátrányai vannak, amelyeket áttekinteni is alig tudunk.

Például az utóbbi időben igen sok a koraszülés és elvetélés. Ennek az az oka, hogy a második és a harmadik emeleten már hosszú idő óta nincsen víz. A középosztályhoz tartozó úriasszonyok nem tudnak háztartási alkalmazottat tartani, aki különben is kényelmesebb mint a háziasszony és nem hajlandó vizet hordani. A nekéz vízfordáshoz nem szokott test nem bírja el a nagy megterhelést, ennek következményei ezek a sajnálatos esetek.

— Beszélhetnénk még a tüdőbetegség nagyarányú elterjedéséről. Minden betegség egyszer emelkedik, egyszer süllyed, viszont a tüdőbeteg statisztika csak emelkedésről számol be. A múlt évben 3530 ember halt meg tüdőbetegségben, egy évvel ezelőtt 3400, 1910-ben pedig 3000. Rettenetes ez a nagyarányú emelkedés, mert minden halottra legalább öt súlyos beteget és minden súlyos betegre legalább 15 könnyű beteget kell számítani.

— Németországból influenzajárványt jelentenek, amely esetleg hozzánk is eljuthat. Ha nincs víz, nincs ellene védekezés.

— Védenuk kell a jövőt is.

A gyerekeket lehetőleg meg kell kímélni a portól. A Balaton környékén levő községek iskoláit kel-

lene belevonni a gyermeknyaral-
tatási akcióba.

Az árvaházak szalmazsákot és pokrócot, kölcsönöznek, a főzéshez tábori konyhákat kaphatnának a hadügyminisztériumtól, a konyhák vezetését a háztartási iskolák tanítónőire lehetne bízni és minden községben 50—50 fejletlen gyereket lehetne négy-négy hétre elhelyezni és a pesti portól megvédeni.

— Ezek volnának a közeljövő, a gyors intézkedés feladatai, viszont azonban

a gyárak áttelepítésének kérdését napirendről levenni nem szabad.

Megbecsülhetetlen előny lenne az, ha a főváros levegője a szennyeződésnek nem lenne kitéve. A gyárak Kelenföldre, Lágymányosra vagy az úgyvezeték kereskedelmi kikötő környékére kerülhetnének. Tudom, hogy ez a messze jövő zenéje, de legalább azt kell keresztülvinni, hogy a Duna felső medre melletti területekre újabb gyárakat és ipartepeket ne engedélyezzünk és csak a város alsó részén építhessenek új gyárakat.

A tisztí főorvos nyilatkozata a momentán segítés érdekében nagyon sok üdvös intézkedést tartalmaz.

A főváros vezetőségének meg kellene szivlelni ezeket a tanácsokat és aggodalmakat és intézkedni kellene, hogy a leg-sürgősebben hajtsák végre azokat.

Égészen biztosan vannak mások is, akiknek üdvös javaslataik lehetnek, a fővárosnak megvan a módja arra, hogy az összes szakértőket közös értekezletre hívja meg és ezen a megbeszélésen megrostálhatná a terveket. A fővárosnak annyi mindenre jut tisztviselője, ezzel a kérdéssel meg kellene valakit külön bízni, hogy a lehető legrövidebb időn belül mindent megtegyen a mostani lehetetlen állapotok megváltoztatására. (p. ö.)